

Algemene Beschouwing door CDA-Fractievoorzitter Freek van Genugten (16 juni 2020)

Zij aan zij, zo had ik me dat voorgesteld op 3 april jl., zij aan zij met Neeltje in het stadhuis en zij aan zij in de kathedraal, onze trouwdag die helaas niet kon doorgaan vanwege de corona-uitbraak en de daaropvolgende lockdown.

Zoals dat voor mij geldt, geldt dat voor ondernemers, bedrijven, families, verenigingen, instellingen en ja, ook voor onze gemeente want waar we in januari 2020 met goede voornemens, goede moed en plannen voor 2020 het jaar in zijn gegaan, we wisten immers ongeveer waar we aan toe waren, ik zou in april 2020 gaan trouwen, ondernemers hadden wellicht investeringsplannen, bewoners, families hadden ook allerlei plannen en voornemens, misschien wel een grote gezamenlijke reis, een grotere aankoop waarvoor gespaard is, verenigingen met een volle agenda aan activiteiten en in onze gemeente stonden ruim 300 evenementen gepland waaronder ook de Vuelta op 15 augustus 2020. **Plannen, dromen en vooruitzichten en dan voorzitter, is er de corona en wordt ineens alles anders.**

De samenleving werd in feite stilgezet, geen vliegverkeer, beperkt openbaar vervoer, thuisblijven, afstand houden et cetera en dit alles uiteraard vanwege onze veiligheid, onze gezondheid en om te zorgen dat onze IC-capaciteit het allemaal aan zou kunnen. Voor wie het juist gigantisch aanpoten was, waren al die mensen die in de zorg werkzaam zijn, artsen, ambulancebroeders, verpleegkundigen, schoonmakers en zovelen meer werkzaam in de verschillende vitale sectoren van onze maatschappij. **Zij stonden en staan zij aan zij om Nederland draaiende te houden.**

Een ware crisissituatie met ongekende maatregelen volgde:

- de overheid die zo ver moest ingrijpen in onze persoonlijke levenssfeer dat we boetes kunnen krijgen als we te dicht of met te veel mensen bij elkaar zijn. Eigenlijk ondenkbaar en zeker voor een stad als 's-Hertogenbosch en evenzogoed in Rosmalen, Nuland en Vinkel.
- Verzorgingshuizen waar geen bezoek meer mocht komen,
- huishoudens van twee zzp'ers maken zich zorgen over hoe ze het hoofd boven water moeten houden en over hun kinderen. Veel zorgen, enerzijds het zorgen voor en tegelijkertijd ook veel zorgen maken over een situatie.
- De Koning die het land toesprak over twee virussen die in ons land grote gevolgen hadden, enerzijds het coronavirus en anderzijds het eenzaamheidsvirus en voor beide is er nog geen vaccin.
- Voor mijzelf indrukwekkend, de paus op een leeg Sint-Pietersplein en ook Pasen en Ramadan vierden veel mensen achter gesloten deuren.
- Verenigingen, instellingen, bedrijven en horecaondernemingen die in financiële problemen dreigen te komen.

Kortom, het punt dat ik wil maken is dat iedereen maar dan ook iedereen, niemand uitgezonderd, met de corona-uitbraak te maken kreeg en laten we wel wezen, we zitten er nog middenin, een medische crisis, een economische crisis.

Voorzitter, ook de gemeente wordt geraakt door gederfde inkomsten en de kosten van de coronamaatregelen. **Gelukkig staat de gemeente 's-Hertogenbosch, want dat mag gezegd worden, er relatief goed voor dankzij het feit dat we de afgelopen jaren op een degelijke**

manier zijn omgegaan met onze financiële huishouding. Tegelijkertijd lag er een ombuigingsopgave van € 5 miljoen en met de extra onzekerheden, bijvoorbeeld de ontwikkelingen in het Sociaal Domein en de coronamaatregelen, moeten er nu en in de toekomst financiële keuzes worden gemaakt. Het is begrijpelijk dat we over de hele breedte moeten ombuigen.

We zetten als samenleving op verschillende onderdelen een stap terug, door de coronacrisis worden we ons weer bewust van hoe kwetsbaar ons bestaan is en wat het CDA betreft, doet dat ook een appel op ons dat we juist ook nu oog moeten hebben voor de kwetsbaren. Daarom zet het CDA het liefst zo min mogelijk een stap terug op het Armoedebeleid, de zorg en het Sociaal Domein en dan is bezuinigen op de bijzondere bijstand iets wat ons zorgen baart.

Tegelijk moet toch de tering naar de nering worden gezet, het huishoudboekje moet in de gaten worden gehouden, bij de gemeente, een vereniging, in een onderneming of in het gezin, en dat betekent ook kijken naar de interne huishouding. In januari 2020 gaf ik aan dat het goed is om als gemeente niet alleen te bezuinigen op taken, maar ook te kijken naar de interne organisatie en dat zien we terug in het huidige voorstel. Misschien moet de raad ook naar zichzelf kijken en naar onze ondersteuning want zij aan zij betekent ook kritisch kijken naar jezelf: wat kunnen wij zelf doen, welke dekking kan gevonden worden voor de zaken die we willen repareren op het gebied van bijvoorbeeld de bijzondere bijstand, de verbouw van deze raadzaal, onze werkbezoeken aan Trier, Leuven en Wales? Iedereen zal een stap moeten zetten als we er samen uit willen komen. Er is geen geld voor nieuw beleid, dan moeten we op een andere, slimmere manier middelen zien te vinden, overheidsprocessen moeten echt eenvoudiger: waar kan het een onsje minder? Onze insteek is inzetten op meer efficiënte werkprocessen, bijvoorbeeld met betrekking de vergunningverlening in de breedste zin van het woord. Meer efficiënte werkprocessen, bijvoorbeeld bij de vergunningaanvragen, wat ons betreft geen dikke papieren, minder onderzoeken, maar bij grote en kleine bouwprojecten de vaart erin houden en in de commissie Omgeving komen we hierop terug.

Ook het onderhoud van de wegen, de groenvoorziening en de reiniging van onze gemeente zou een stapje terug moeten, van plus naar basis, maar laten we het wel op een aanvaardbaar peil houden want een schone stad is een veilige en leefbare stad.

De economische crisis die op ons afkomt, zal grote gevolgen hebben, het Centraal Planbureau spreekt van een krimp van de economie van 6% en een verdubbeling van de werkloosheid. Hierbij wordt overigens uitgegaan van geen tweede coronagolf. Het is belangrijk om te kijken hoe we de groeiende werkloosheid gaan opvangen. Bijvoorbeeld omscholing naar technische beroepen in de energiebesparingsactiviteiten. Hier liggen grote kansen en er is sprake van een dubbel rendement. Het CDA heeft eerder bij de begroting gesproken over kansen in dubbel duurzame oplossingen.

De retail en de horeca worden zwaar getroffen door de coronacrisis, we zien nu de winkelleegstand al toenemen en je hoeft geen profeet te zijn om te voorspellen dat dit de komende tijd alleen maar zal toenemen. Ook onze inwoners hebben het online winkelen meer en meer ontdekt en **we moeten er rekening mee houden dat onze binnenstad van een place**

to buy een place to be moet worden, de stad waar je wilt zijn. Hoe gaat het college hierop anticiperen? Onlangs werd de CDA-motie aangenomen om op een actieve manier acquisitie te gaan plegen. Juist deze tijd vraagt om een creatieve aanpak, hoe gaat het college dit doen?

Zoals gezegd voorzitter, van de ruim 300 evenementen die onze stad rijk is, gaan er veel niet door en dat is erg zuur voor de vele vrijwilligers en professionals die hier maanden mee bezig waren, maar laten we, ondanks deze tegenslag, er **ook in 2021 voor zorgen dat 's-Hertogenbosch de Cultuurstad van het Zuiden blijft. Evenementen en cultuur dragen bij aan de economische ontwikkeling van de stad en zorgen voor de versterking van het vestigingsklimaat.** Juist in deze tijd kunnen we dit meer dan goed gebruiken.

Gelukkig zijn er ook enkele lichtpuntjes in deze crisis:

- **De kracht van de samenleving wordt zichtbaarder, mensen en verenigingen steunen en ondersteunen elkaar, ze zoeken elkaar op, desnoods digitaal.**
- Vrijwilligers willen hun schouders eronder zetten en het maatschappelijke middenveld pakt haar verantwoordelijkheid waar het kan.
- Er ontstaan allerlei creatieve innovatieve acties om de maatschappij draaiende te houden en met elkaar een draaglijke uitweg te vinden.

In deze crisis zie je juist dat velen proberen mee te bewegen met elkaar, een houding die we ook terugzien bij de gemeente. **We zien dan ook een overheid zoals een overheid zou moeten zijn, efficiënt en doelmatig. Naast de ondernemers en inwoners gaan staan en helpen, meebewegen en faciliteren, maar dat wel zorgvuldig, transparant en alle belangen afwegend.** Kijk naar de 140 maatregelen die de afgelopen tijd zijn genomen, er is hard gewerkt.

Dan de periode na corona, wanneer is dat? Het is moeilijk te zeggen hoe we verdergaan op de middellange en lange termijn. Na de zomer van 2020 ontvangen we een nieuw coronarapport, hoe zal het financiële plaatje er dan uitzien? Laten we samen bouwen aan onze mooie gemeente, een sterke samenleving. Juist nu moeten we zorgen dat iedereen mee kan doen, samen want in de mist waarin we nu zitten, moeten we vooral goed zij aan zij blijven met elkaar. Dan houden we elkaar in het oog ondanks dat het zicht naar voren troebel is. Het zal aanpassingsvermogen van ons vragen, maar laten we hoopvol naar de toekomst kijken. Deze zomer, de Bossche Zomer, in onze brede binnenstad en andere kernen van onze gemeente is er om elkaar te ontmoeten, te vragen hoe het met elkaar gaat, elkaar te bemoedigen en vooruit te helpen.

Samen zijn wij Den Bosch en wat het CDA betreft, komen wij samen zij aan zij als Den Bosch deze crisis door. Dank u wel.